

Gegroeide vormen

De kinderen leren over functionele vormen in de natuur

Dolfijnen, 10 jaar

onderwerp

dolfijnen

techniek

oliepastel

formaat

± 25 × 32 cm

Toelichting

In deze vijfde les van de cyclus komt weer een nieuw soort vorm aan de orde. Waar eerst door mensenhanden gemaakte cultuurvormen ter sprake kwamen, komen nu vormen uit de natuur aan de orde.

Als prachtige voorbeelden van de functionele vormen in de natuur kiezen we dolfijnen en zeehonden. De vormen van deze dieren zijn zo goed aangepast aan hun milieu dat ook kinderen onmiddellijk het verband tussen vorm en functie begrijpen. Hierbij staat voor deze les het begrip stroomlijn centraal. We gaan bekijken hoe de vormen verlopen, opdat ze de minste weerstand oproepen in hun natuurlijke omgeving, het water dus. Door hun geringe bewegingsmogelijkheden op het droge blijkt overigens hoezeer deze dieren aangepast zijn aan het water.

Wij mensen kijken maar al te graag af van de natuur, want dezelfde stroomlijn vinden we terug in boten, vliegtuigen, auto's en raketten.

Het verband tussen lesdoel (functionele vorm) en onderwerp (gestroomlijnd beest) is in deze opdracht groot en duidelijk. Het onderwerp zelf is niet eenvoudig. Het materiaal speelt in deze niet zo'n grote rol. Zowel met kleurpotlood als met oliepastel of waskrijt kan een goed werkstuk gemaakt worden.

Begeleiding

Zonder illustratiemateriaal is dit onderwerp waarschijnlijk te moeilijk. De inleiding van deze les bestaat dan ook uit het intensief bekijken en bespreken van foto's van dolfinen. In de kunst zijn eveneens voorbeelden te vinden (b.v. fresco's uit Kreta van $\pm$ 1450 voor Christus). Ook andere gladde (of snelle) beesten kunnen besproken worden. Wie kent er voorbeelden van? Het begrip stroomlijn komt nadrukkelijk aan de orde. De kinderen zoeken zelf in het documentatiecentrum (dierenencyclopedie) naar voorbeelden van stroomlijnvormen. Waarschijnlijk zijn er kinderen in de klas die eens naar een dolfinarium zijn geweest en hierover veel weten te vertellen. De folders van zo'n attractie zijn heel goed te gebruiken!

Op het blaadje kan ergens een waterspiegellijn getrokken worden. Dit biedt de mogelijkheid om zowel onder als boven water enkele dolfinen te tekenen. We beginnen met het aangeven van 3 of 4 globale visvormen. Hoe zit de staart eraan? Anders dan bij de meeste vissen? Zijn er veel uitsteeksels of oneffenheden? Let goed op de vorm. De houding van de dolfijn is steeds anders. In de sprong ziet hij er anders uit dan in het water. Als hij net duikt ziet hij er weer anders uit. Met goed doorgemengde kleuren (veel wit gebruiken) worden zowel de vissen als hun omgeving gekleurd. Wanneer het tafereel zich in een bassin afspeelt, kunnen er eventueel nog diverse dingen bij getekend worden. (De verzorger, zijn hoepel, de mensen op de tribune, de tegeltjes van het bad.) Als de klas zich echter te snel in dit soort zaken verliest is het beter om de natuurlijke omgeving van de dolfinen te kiezen: onder water, boven lucht en verder niets.

onderwerp

zeehonden op het wad

techniek

oliepastel of waskrijt

formaat

$\pm 25 \times 32$ cm

Andere opdracht

Zeehonden zijn leuke beesten om te zien. In het water zijn ze sierlijk en vliegensvlug, op het land koddige waggelaars. Hun vorm is zo goed aangepast aan het water dat ze op het land niet veel meer doen dan lekker lui in de zon liggen. Zo'n tafereeltje gaan we nu tekenen met zowel op het land als in het water de prachtig gelijnde vormen van deze

dieren.

Doordat de zeehond een bedreigde diersoort is zullen ook affectieve aspecten tijdens deze les een grote rol spelen.

Zeehonden op het wad, 11 jaar